

2.13 Sjøkreps

Sjøkreps

Nephrops norvegicus

Andre norske navn: Bokstavhummer, keiserhummer, rekekonge

Familie: Nephropidae

Maks lengde: 24–25 cm

Levetid: Opptil 15 år

Leve- og gyteområde: Vestlige Middelhavet og Nordøst-Atlanteren fra Marokko til Lofoten

Gytetidspunkt: Om sommeren

Føde: Krepssdyr, bløtdyr, børstemark og åtsler

Særtrekk: Sjøkreps gjemmer seg i hulene sine på dagtid, og eggbærende hunner går sjelden ut. Fangstene varierer derfor gjennom døgnet og domineres av hanner.

Kvoteråd: Skagerrak/Kattegat:

Nåværende høstingsnivå bør beholdes. Norskerenna og nordover: Ingen råd.

Siste års kvote, total og norsk:

Totalkvote i Skagerrak/Kattegat (2007 og 2008): 5 170 tonn. Dansk kvote i norsk sone i Norskerenna (2007 og 2008): 1 300 tonn. Ingen norske kvoter.

Siste års fangst: Norskekysten (2007): 163 tonn

Norsk fangstverdi: Norskekysten (2007): ca. 14 700 mill. kroner

Guldborg Søvik

guldborg.soevik@imr.no

Jan Atle Knutsen

jan.atle.knutsen@imr.no

Status og råd

Sjøkrepsen langs kysten fra Hvaler til 62°N inkluderes i bestandene i Skagerrak og Norskerenna og vurderes av ICES på årlige møter. Sjøkrepsbestandene langs norskekysten nord for 62°N overvåkes ikke og omtales heller ikke av ICES i deres rapporter.

Lengdefordelinger av bestander sier noe om beskatningsgraden. Generelt ser man at mindre beskattede bestander har flere store individer enn hardt beskattede bestander. En sammenligning av lengdefordelinger av sjøkreps fra Skagerrak, Nordsjøen fra Lindesnes til Stad, og kysten fra Stad til Bodø viser at de største individene finnes i de nordligste områdene (Figur 2.13.1).

Sjøkrepsbestandene i Skagerrak og Norskerenna regnes som stabile og viser ingen tegn på overbeskatning. ICES konkluderer

Sjøkreps finnes i Middelhavet og i Nordøst-Atlanteren, fra Marokko til Lofoten, og rundt Island og Storbritannia. Arten lever på 20–800 m dyp, på bløtbunn av sandblandet mudder eller leire hvor den graver huler opptil 20–30 cm ned i sedimentet. Voksne sjøkreps er stedbundne. I hvor stor grad de frittflytende larvene spres mellom bestandene vet man lite om.

Sjøkrepsen har en blekoransje farge. Navnet *Nephrops*, "nyreøyne", kommer fra de nyreformede øynene.

Hunnen gyter om sommeren og bærer de 1 000–5 000 eggene under halen i 8–9 måneder. Larvene driver fritt i sjøen i 11–60 dager før de bunnsår. Om dagen gjemmer sjøkrepsen seg i hulen sin, mens den jakter om natten. Sjøkrepsen er alt-etende og tar krepssdyr, bløtdyr, børstemark og åtsler. Selv blir den spist av mange arter bunnfisk, for eksempel torsk.

Forekomst av sjøkreps i Middelhavet og Adriaterhavet viser at arten trives under relativt høye temperaturer og derfor trolig kan tilpasse seg eventuelle temperaturøkninger i dens mer nordlige leveområder.

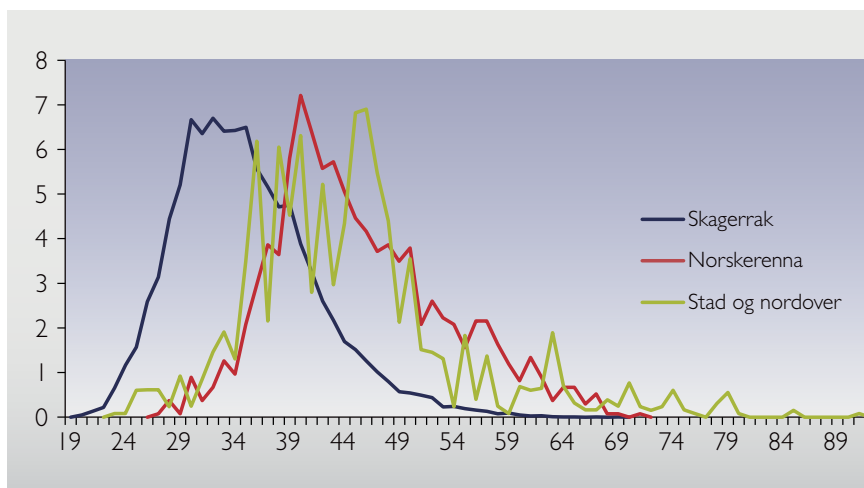
derfor med at sjøkrepsfisket er bærekraftig, men på grunn av usikkerheten i de tilgjengelige data, anbefales ingen økning av dagens innsats. Lengdefordelingene (Figur 2.13.1) indikerer at også bestandene nord for Stad er i god forfatning.

Fiskeri

Det norske sjøkrepsfisket reguleres av konsesjons- og utøvelsesforskriftene. Det fastsettes ingen kvote. I 2007 ble det landet 163 tonn sjøkreps langs norskekysten, noe som er en økning fra året før (Figur 2.13.2). Foreløpige tall for 2008 er 190 tonn landet sjøkreps, dette utgjør de høyeste landingene på ti år. De norske sjøkrepslandningene er noenlunde likt fordelt på hav- og kystområder (områder innenfor territorialgrensen). Men dette varierer veldig fra område til område. I Skagerrak ble mye av sjøkrepsen tatt i åpne havområder frem til slutten av 1980-tallet, men etter dette har landingene fra kystområder vært størst. I Norskerenna fra Lindesnes nord til 60°N er det omvendt, der har landingene fra åpne havområder dominert i tiden etter 1990. Nordover kommer landingene hovedsakelig fra kystnære områder.

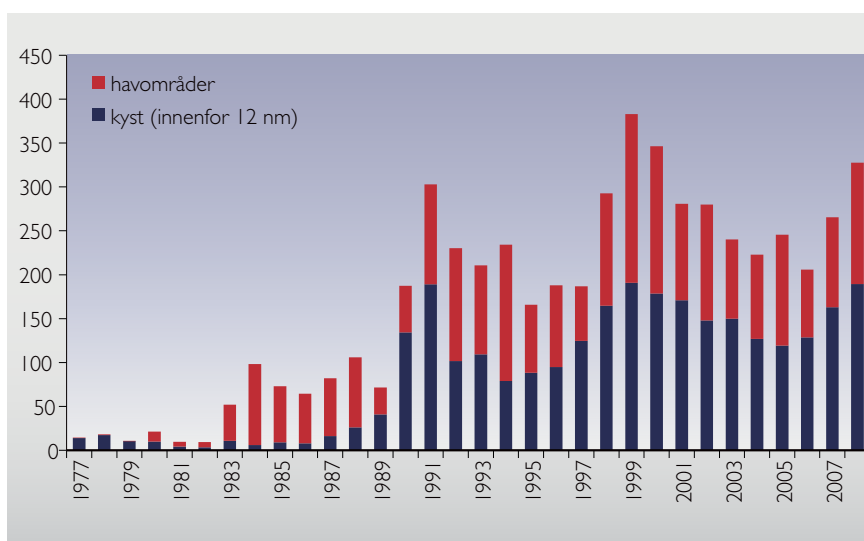
Foto: Trond Thangstad

Figur 2.13.1

Lengdefrekvensfordelinger av sjøkreps fra tre havområder: Skagerrak (svenske data fra 2007), Norskerenna nord til Stad (data fra Kystvakten i 2007) og kysten fra Stad og nordover (data fra Havforskningsinstituttets kyst- og fjordtokt i 2008).

Length frequency distributions of Nephrops from three areas: Skagerrak (Swedish data from 2007), The Norwegian Deep north to Stad (data from the Norwegian Coast Guard in 2007), and the Norwegian coast from Stad and northwards (data from coastal cruises in 2008, Institute of Marine Research).

Figur 2.13.2

Norske sjøkrepslandinger (tonn) fra henholdsvis norskekysten (definert som områder innenfor territorialgrensen) og fra åpne havområder. Tallene for 2008 er foreløpige. Kilde: Fiskeridirektoratet.

Norwegian Nephrops landings (tonnes) from respectively the Norwegian coast (defined as areas within the territorial border) and from the open sea. The 2008 data are preliminary. Source: The Norwegian Directorate of Fisheries.

De største landingene av kystkreps kommer fra Skagerrakkysten (mellom 50 og 66 % de siste åtte årene). Landingene fra kysten av Nordvestlandet fra Bergen til Trondheimsfjorden utgjør 25–40 % av totallandingene i samme tidsperiode, mens landingene fra Sørvestlandet (Lindesnes–Bergen) utgjør rundt 10 % av de totale landingene. Det fiskes også sjøkreps langs Helgelandskysten og i Vestfjorden, men fangstene herfra er marginale.

Sjøkreps fiskes med teiner og sjøkreps-trål. En del tas også som bifangst i reke-trål. Langs kysten fra Sogn til Trøndelag har det utviklet seg et norsk teinefiske med 12–19 tonn sjøkreps landet årlig.

Fritidsfiske etter sjøkreps

Teinefisket etter sjøkreps har blitt svært populært blant fritidsfiskere de siste årene. Forhandlere av teiner har opplevd en enorm etterspørsel, med salg av tusenvis av teiner årlig. Teinene importeres fra Østen til en rimelig penge og selges til interesserte norske fritidsfiskere. Mye av den økende

interessen for krepsefisket skyldes nok at hummerfisket de siste årene har vært dårlig og at fritidsfiskerne har sett seg om etter andre muligheter for å få seg et etterlengtet skalldyrmåltid. Fangstene har også vært ganske gode, slik at dette er blitt noe alle ønsker å forsøke. Sjøkrepsen fanges inne i fjordene med teiner satt på 40–70 meters dyp, og på mudderbunn ute i ytre skjærgård. Sjøkrepsen står i bløtbunnsområder – gjerne i kanten av såkalte dypvannsbassenger eller ved terskler. Som agn brukes fiskerester, og teinene trekkes 1–2 ganger per uke. Minstemål er 13 cm.

I enkelte områder av kysten florerer det med krepseteiner. Siden fisket ikke er regulert på andre måter enn at fritidsfiskere kun kan fiske med 20 teiner (yrkesfiskere kan bruke så mange teiner de ønsker), og det er åpent for fiske hele året, er det en allmenn oppfatning blant krepsefiskere at bestanden beskattes hardt i kystfarvannet. På ettersommeren når hummeren er spesielt næringsaktiv, ser en også at det fanges en god del hummer i krepseteinerne.

Norway Lobster

Of the total Norwegian *Nephrops* landings a larger portion is landed from coastal areas than from open sea areas. Most of the coastal landings are taken along the Norwegian Skagerrak coast and from Bergen to Trøndelag. *Nephrops* is fished as far north as Vestfjorden in Lofoten, but the landings from these areas are marginal. There is no Norwegian quota for this fishery, and the stocks north of 62°N are not subject to any kind of assessment. The recreational fishery in the Skagerrak area has increased the last years.